

Målselv kommune

Framtidas kulturskole

Rapport 31.10.22

Målselv kommune

Kommunen ligger i Midt-Troms, med Bardufoss som handelssentrum og nyetablert by. Målselv er en stor kommune med sine 3430 km² og består av mange tettsteder. Det er om lag 6600 innbyggere, 8 grunnskoler og en videregående skole i kommunen. Kulturskolen har ansvar for kulturskoledrift for 140 elever, to fritidsmøteplasser for ungdom og fritidstilbudet UNG og DKS. Samhandlingsaktører i prosjektet er i tillegg til Kulturskolen; Sameskolen i Troms, lokale kulturutøvere og lokale lag og foreninger. Denne rapporten er skrevet av den lokale kommunegruppa, basert på erfaringer fra eget arbeid og læring internt, og resultater fra medvirkningsprosesser med innbyggere i Målselv; både unge og voksne. Kommunegruppa har hatt medlemmer fra ulike nivå og med forskjellige roller; lærer, skoleledere, DKS-koordinator og enhetsleder kultur og fritid.

Samisk kultur i kulturskolen og lokalsamfunnet

Vårt valg av tema kom vi fram til gjennom en felles erkjennelse av at det samiske er lite synlig i Målselv-samfunnet til tross for historiske fakta, samisk befolkning, samisk næringsutøvelse, sameskole med internat og andre aktive, samiske organisasjoner. I kulturskolen er heller ikke samiske kulturuttrykk eksplisitt synlig. Vi ønsket i vårt prosjekt å bidra til å gjøre det samiske mer synlig i vårt lokalsamfunn, i form av artefakter og aktiviteter, og starte utvikling av nye samiske kulturfag i Kulturskolen. Vi kom fram til to hovedmål:

- Økt synliggjøring av det samiske i Målselvsamfunnet.
- Kulturskolen skal utvikle nye tilbud innen samiske kulturfag.

Et fundament for videre arbeid

Etter at vi hadde valgt tema og mål for prosjektet, hadde vi behov for et utvidet kunnskapsgrunnlag om hverandre. Vi brukte en del tid på dialog for å lære hverandre bedre å kjenne. Deretter samlet vi inn fortellinger fra barn og unge om hvordan det er å være samisk i Målselv, hva barn og unge vet om det samiske og etterspurte hva slags tilbud som savnes i Kulturskolen, med spesiell vekt på samisk kultur. Det kommer fram av fortellingene at det generelt er lav kunnskap om det samiske i vår kommune, noe som bekreftet våre antakelser. I samtaler med samisk ungdom kom det også fram fortellinger om samehets. Hets mot enkelte minoritetsgrupper kommer gjerne av uvitenhet. Dermed ga disse funnene også støtte til vårt videre arbeid med å synliggjøre samisk kultur. Det kom også fram at det er vanskelig å ønske seg kulturtilbud som man ikke har kunnet erfare på forhånd. Vi planla

derfor å tilby et mangfold av samiske kulturtilbud over en lengre periode for å gjøre oss noen erfaringer om hva innbyggerne ønsker som mer permanente tilbud i Kulturskolen. Ønskede resultater av vårt prosjekt er altså at barn og unge i Målselv skal kunne velge fritidsaktiviteter innenfor samiske kulturfag, og synliggjøre et levende samisk samfunn, spre kunnskap slik at det å være samisk alminneliggjøres og blir en naturlig del av lokalsamfunnet.

Vi ønsker å bidra til en dreining i samfunnet fra "oss og dem" til "vi". Likeverd er derfor et grunnleggende verdibegrep for oss både innad, når vi arbeider i kommunegruppa, og som en ønsket samfunnseffekt på sikt. Vi valgte oss tidlig i arbeidet en visjon som har vært førende for hvordan vi har arbeidet; *Min áigi ovttas/vår tid sammen*.

Vi registrerer at det skjer positive, parallelle prosesser lokalt, regionalt og nasjonalt (både kulturelt, politisk og administrativt) som vi forsøker å se i sammenheng med vårt prosjekt.

I løpet av skoleåret 22/23 prøver vi ut, og gir kortvarige tilbud i forskjellige samiske kulturfag for å finne ut mer hva innbyggerne ønsker. Vi skal gjøre undersøkelser blant de som har deltatt på tilbudene, for deretter å kunne bygge opp et tilbud som inngår i ordinær drift på sikt. Tiltakene vil dermed fungere som en forundersøkelse før etablering av nye permanente tilbud.

Min áigi ovttas/vår tid sammen

Læring i prosjektet

Tid

Dette pilot-prosjektet har samskaping som grunnleggende tankesett. I starten av arbeidet skjønte vi at for å kunne lykkes med samskaping, måtte vi investere mye tid sammen, i kommunegruppa. Vi brukte f. eks de første møtene i kommunegruppa til å finne en felles plattform, etablere roller og skriftlig-gjøre forventninger. Vi eksperimenterte med ulike prosessverktøy, og forsøkte å innimellom å ta et metaperspektiv på eget arbeid. Er vi der vi skal være i prosessen? Opplever alle at de får rom til å bidra? Noe vi burde gjøre på en annen måte? Behovet for metablikket på hvordan vi har jobbet sammen ble mindre når vi blir bedre kjent, men brukes fortsatt aktivt som navigeringssystem.

Det var viktig for oss at alle parter opplevde å få mye igjen for arbeidet; og at eierskapet var godt etablert. Da vi kom til tiltaksdelen, så vi at de grundige prosessene i starten hadde gitt oss trygghet til å sette opp tempoet i det praktiske arbeidet med å utvikle nye tjenestetilbud.

Struktur, planer og rammer

Vårt prosjekt var potensielt veldig stort fordi temaet handler om behov for en holdningsendring i samfunnet. Vi så derfor ganske tidlig et behov for å avgrense arbeidet og for å skape en struktur som hadde plass til prosess, undring og dialog, og som likevel ga framdrift. Vi delte prosjektperioden i 3 halvår. I første halvår fokuserte vi på å skape oss en felles plattform for samskaping, undersøkte og kartla partenes behov, utviklet samhandlingsregler, lagde en møteplan for to forskjellige typer møter; infomøter og "skape"-møter, utviklet visjon og hovedmål.

I andre halvår arbeidet vi mest med forankring; i våre skoler, hos øverste ledelse og mellom enheter i kommunen. Vi formulerte ønskede effekter, laget plan for medvirkning og startet med å innhente fortellinger fra barn og unge. Dessuten gjorde vi interessentanalyse, ga informasjon til f. eks Kommunestyret og leverte innspill til planarbeidet i kommunen. I fase 3 har vi hatt fokus på å prøve ut nye tilbud i Kulturskolen innenfor samiske kulturfag, og søkt eksterne midler og fått tilskudd til arbeidet.

Samisk matkurs

Vi forsøkte også å lage en overordnet milepælsplan for hele prosjektet, men kom til at denne type plan ikke var et godt verktøy for oss. Milepælene ble likevel tydelige når vi passerte dem, fordi vi skapte dem underveis.

Vi har brukt mye tid sammen i møter, mest fysiske møter, men også noen nettmøter. Vår erfaring er at nettmøter egner seg dårlig til samskaping, men fungerer utmerket til rask utveksling av info. Når vi har brukt så mye tid sammen, er det viktig at møtene har en indre struktur som sørger for at det er plass til både prosess og framdrift. Vår erfaring er at å planlegge agenda for neste møte i fellesskap på slutten av hvert møte, har vært effektivt. På denne måten sikrer man at alle er med på å sette retning. Det å la ledelsen av møtene gå på omgang har vi også god erfaring med.

Arbeidsfordelinga mellom oss i kommunegruppa har fulgt arbeidsrollene. Vi har tilgang på forskjellige arenaer og har vært bevisst på hvem som har mulighet til å møtes med eksterne og interne samarbeidsparter og når det er mest hensiktsmessig. Betydninga av å ha ulikt nettverk har styrket vårt arbeid.

Vi har brukt en del tid på å skriftliggjøre arbeidet og ser at vi har mye igjen for dette i ettertid. Det gir oss grunnlag for å skue prosessen og se at vi er på et annet sted nå, enn da vi begynte. Vi har lært oss mye om prosessarbeid i praksis.

Forankring

I planleggingen har vi vært bevisst på at forankring er viktig for at prosjektet skal ha best mulig grobunn og at tankesettet og arbeidsmetodene blir effektivt delt til flere.

Selv om erkjennelsen av at forankring er en suksessfaktor er til stede i kommunegruppa, har vi opplevd det som utfordrende å få til god forankring for prosjektet i kommunal ledelse; eksempelvis politisk forankring. Vi har informert Kommunestyret om piloten, men ikke hatt mulighet til å være i direkte dialog. Bytte av kommunal ledelse i løpet av perioden har vært en faktor her, og også valg vi har tatt i forhold tida vi har hatt tilgjengelig.

Vi har heller ikke satt av nok tid til at personalgruppene i kulturskolen og sameskolen fikk delta aktivt i alt av prosessarbeidet. Vi trakk ut deler som vi kunne gjøre med medarbeiderne innimellom. Vi ser i ettertid, at det skulle vært laget en tydeligere plan for denne delen av arbeidet. Vi lagde ikke nok rom for å kjøre parallelle prosesser med vårt personell, og der kan vi ha mistet verdifulle perspektiver. Forankringen med personalet er i dag svak, men vårt prosjekt er i startfasen, slik at det er mulighet for å fortsette arbeidet sammen med medarbeiderne fremover.

Oppsummering

Ingen av partene hadde fått til hver for seg det vi har fått til sammen. Dette gjelder både måten vi har tilegnet oss høyere kompetanse om prosesser med samskaping på, og utvikling av de konkrete tiltakene vi er i ferd med å prøve ut. Dette ser vi av erfaringer med tidligere utviklingsprosjekter som vi har gjort hver for oss. Partene uttrykker eierskap til både prosess og resultater som arbeidet har ført til så langt. Den viktigste læringa vi tar med videre fra dette prosjektet er at framtidens kulturskole utvikles ikke av Kulturskolen alene. Det må gjøres i samskaping med andre.

Arbeidet med denne piloten, og spesielt fortellingene om hvordan det er å vokse opp i vårt samfunn med samisk bakgrunn som vi har delt i kommunegruppa, har endret hvordan vi ser eget lokalsamfunn. Vi har fått nye briller å se med. Dette har endret hvordan vi tenker om egen tjenesteutvikling framover. Kulturskolens bevissthet om samfunnsrollen er utvidet, og prosjektet har gitt ny giv til videre arbeid med å utvikle Kulturskolen inn i framtida.

Medlemmene i arbeidsgruppa har tilegnet seg nye verktøy for medvirkning og økt kompetanse på ledelse av prosesser. Spesielt arbeid med medvirkning har gitt viktig innsikt om gevinstene dette gir. Denne læringa har overføringsverdi til andre tjenestetilbud som vi arbeider med. I det videre arbeidet vil vi søke og finne gode arenaer for å dele metoder og

resultater til andre i kommuneorganisasjonen. Sameskolen i Troms og Kulturskolen i Målselv ønsker å arbeide videre sammen, samtidig som vi søker nye partnere til andre prosjekter.

I prosjektet formulerte vi noen ønskede effekter av arbeidet:

- Den samiske kulturen og kulturskolen skal være mer synlig i Målselv-samfunnet, gjennom samhandling, gjennom artefakter, i kommunenes planverk m.m.
- Alle innbyggere i Målselv skal tenke på Kulturskolen som *sin* kulturskole uansett om de er formelt knyttet til, er samarbeidspart eller betrakter den på avstand.
- Målselv kommune tilegner seg flere metoder for samskaping og innbyggermedvirkning.

Vi har tro på at effektene av arbeidet vil bli mer synlig etter hvert, men vi ser allerede konkrete eksempler. Det samiske har blitt synlig på UKM. Noen deltakere bar kofte på scenen og kunstutstillingen var pyntet med både norske og samiske flagg. Det har ikke skjedd tidligere. Siden starten på prosjektet har vi tredoblet antall kulturskoleelever som har Sameskolen som sin grunnskole. Personalet i Kulturskolen etterspør kunnskap om samisk kultur. DKS lokalt legger til rette for økt bruk av samiske utøvere. De utprøvende aktivitetene vi har gjennomført så langt, har hatt stor oppslutning og tilbakemeldingene bærer preg av at dette har vært etterlengta. Disse tegnene tolker vi som at vi er på rett vei, og selv om pilot-prosjektet avsluttes, går vi ikke inn for landing. Vi flyr videre. Sammen.

GYLNE ØYEBLIKK
Kulturskolen i Målselv

Tromssa Sámeskuvla
Sameskolen i Troms